

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ

Намуулуун хаһыата 1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр торутта титэ

2001 с.
От быйын

7

күнэ
субуота

№ 76 (89119)

КРЕДИТ ТУҢУНАН ӨССӨ БИИРДЭ

Эдэр ыаллар дьиз тутталларыгар анаан улууспугар кредит кэлбит. Ханна харчы баар да, куруук былдыаһы тахсар. Ким эрэ тугу эрэ сыйаһа өйдөөбүт, ким эрэ атаҕастамыт, отгон ким эрэ байбыт аатырар. Дьон-норуот бэйэтэ талбыт былааһын үлэтин хонтуруоллоуотаах, наадалаах кэмгэ киниэхэ сүбэлээччи-амалааччы, күүс-көмө буолуотаах. Норуокка тирээдирбэт былааһы олуга суох дьизэ холоуохха сөп. Ол иһин норуот уонна былаас икки өттүлэригэр өйдөөлөрүн инниттэн хаһыат чаччыны суруйара ирдэйт. Кредити үллэри хайдах барбытын үс докумуонунан көрдөрүүххэ сөп.

Эдэр ыалларга кредити түгэтэр комиссия боротокуола. 2001 с. бэс ыйын 21 күнү. Комиссия муньаһар кыттыгыттар:

- 1. Васильев И.А., улуус баһылыгы солб., комиссия предс;
- 2. Горохов Н.Х., улуус баһылыгы солб., комиссия предс. солб.;
- 3. Дьяконова В.Н., үрөхү управлениетын начальнигы э.т.;
- 4. Соловьев Б.Ю., 1 Хомустаах нэһилиэгин дьаһалтатын баһылыга;
- 5. Макарова М.С., ийэ уонна оҕо отделын сөб.;
- 6. Потапов В.Е., «Дьулуур» ЖФ директора;
- 7. Соловьев А.И., ыччат отделын сөб.;
- 8. Ильина Л.С., ЗАГС отделын сөб.

Ыгырыллыгыттар:
1. Дьяконова Т.М., экономика управлениетын начальнига;
2. Дьяконов Н.Г., улуус архитектора;
3. Протопопов М.И., ыччат общественной сэйитин председатели.

Васильев И.А., улуус баһылыгы солб. ыааччы:

— Улууска 3 ситэриллэбэтэх объект баар. 140 миэстэлээх дөтсөдү ситэрэн үрдүгэр 12 квартиралар аһа үһүс мэдизмэни туғуохха. 1 квартира 60 кв. м. иэһнээх, ороскуота 100 тыһ. солк. Сага дьизини тутарга ордук элбэх үп барар. Тутуу сметанын бэлэмнээххэ наада.

Автортан ысыраапка: «п.1.4. Предоставление кредитов гражданам осуществляется на основании решения администрации улуса (города) и общественного совета молодежи, созданного распоряжением Правительства Республики Саха (Якутия) от 1 ноября 2000 года.»
Потапов В.Е., «Дьулуур» ЖФ директора:

— 5800 тыһ. солк. материалы атылаһыга барда. Итинтэн 3800 тыһ. солк. «Сахастройсервис», 1 мөл. солк. — «Колми» САО-ға, 1 мөл. солк. — Данилов ЧП-ға барда. Эдэр ыалларга индивидуальной дьизлэри тутууга барыта 7850 тыһ. солк. көрүллүбүтэ.

Автортан ысыраапка: «п.5.1.Администрации улусов и городов или их структурные под-

разделения за счет средств, предоставленных Министерством финансов Республики Саха (Якутия), выдают товарный кредит индивидуальным застройщикам по решению администрации улуса и общественного совета молодежи при главе администрации, согласно спискам очередников-застройщиков индивидуального жилья, на основании заключаемых договоров целевого займа.»
(Саха Республикатыгар индивидуальной дьизлэри тутууну үбүлээһин туһунан Балаһыанньаттан быһа тардыы).

Протопопов М.И., ыччат общественной сэйитин председатели:

— Эдэр ыаллар баға санааларын хайаан да аахсыахха наада. Дьиз көргөнгө эбиллини буолуохтааһын, көтөх хаһаайстыба тэриллээхтэрин учуоттаан тутуохха.

Горохов Н.Х., улуус баһылыгы солб.:
— Республика правительствота биһиэхэ былаан түһэрбитэ, индивидуальной дьизлэри тутуохтааһын, уопсайа 10500 кв.м. иэһи таһаарыахтааһын. Васильев И.А. этигэ кэскиллээх, таас дьизини тутарга сөптөөх матырыйааллары саккастыааха.

Автортан ысыраапка: «1.2. Размер кредита, предоставляемого застройщику на строительство индивидуального жилого дома, определяет администрация улуса (города) с учетом установленного задания по вводу жилых домов.» (Саха Республикатыгар индивидуальной дьизлэри тутууну үбүлээһин туһунан Балаһыанньаттан быһа тардыы).

Ильина Л.С., ийэ уонна оҕо отделын сөб.:

— Дьиз туттар бағалаах эдэр ыалларга эрэ кредити биэрээххэ наада.

Васильев И.А., улуус баһылыгы солб.:
— Намга 24 уонна 1 Хомустаахха 13 квартираны быйыл туттарабыт. Хас биридиллэр 100 тыһ. солк. турар. Хаалбыт үбү 100 тыһ. солкуобайды үллэрэн нэһиликтэринэн тыһыран ытытааха, 10-20 үбү көһөрүүнэн. Эдэр учууталлар дьиз көргөтүгэр бэрлилэр квартиралар уопсай сыаналарын 30% үөрэриги министерствота төлүүр эбээһинэстэннэ.

Автортан ысыраапка: «5.3. При распределении товарного кредита 2001 года администрации улусов и городов должны предусматривать квоту для выпускников высших и средних учебных заведений Республики Саха (Якутия) Российской Федерации, имеющих целевое направление на учебу от администрации улуса или города и изъявивших желание остаться работать в этих улусах и городах.» (Балаһыанньаттан ыһылыына).

Комиссия быһаарыыта:
1. Намга 24, 1 Хомустаахха — 13 квартираны тутууга сакаасчытынан капиталнай тутууга управлениени быһаарарга, 3,7 мөл. солк

- 2. Матырыйааллар испиһэктэригэр уларыылары киллэрэр туһунан туруорсарга, хаалбыт 7850 тыһ. солк. нэһиликтэринэн манньк үллэрэргэ:
- 1) Нам селотугар — 2950 тыһ. солк. (о.и. квартираларга);
- 2) I Хомустаахха — 1300 тыһ. солк. (квартираларга);
- 3) Искраға — 100 тыһ. солк.;
- 4) Фрунзеға — 100 тыһ. солк.;
- 5) Салбанга — 100 тыһ. солк.;
- 6) Никольскайга — 100 тыһ. солк.;
- 7) Таастаахха — 100 тыһ. солк.;
- 8) Арбынга — 100 тыһ. солк.;
- 9) Хатын Арыыга — 800 тыһ. солк.;
- 10) Түбүгэ — 200 тыһ. солк.;
- 11) Көбөкөнгө — 200 тыһ. солк.;
- 12) Бөтүнгэ — 200 тыһ. солк.;
- 13) Партизанга — 300 тыһ. солк.;
- 14) Модукка — 200 тыһ. солк.;
- 15) II Хомустаахха — 200 тыһ. солк.;
- 16) Хамаҕаттаға — 300 тыһ. солк.;
- 17) Үөдэйгэ — 300 тыһ. солк.;
- 18) Хатырыкка — 300 тыһ. солк.

3. Кредити эдэр ыалларга комиссиянайдык түгэтини нэһиликтэр баһылыктарын эбээһинэстиргэ.

4. Кредити бизрии балаһыанньатын оҕороро, сүүрүн болҕомтону эдэр специалистар (учууталлар, быраастар у.о.д.а.) эдэр ыалларга уураарга. Эпизитинэһи ыччат общественной сэйитин председателигэр М.И. Протопоповка сүктэрэргэ.

Комиссия председатели И.А. Васильев Комиссия секретаря М.С. Макарова»

Көстөрүн курдук, дөтсөдү ситэрэн үрдүгэр 24 квартираны тутуу правительствоттан кэлбит балаһыанна ирдэбиллэр эпизиттэбэт. Турораттан көрдөххө, боппурус дьаһалта эрэ өттүттэн быһаарыллыбыт курдук. Ыччат улуустааһы общественнай сэйитэ бу боппуруска муньахтаабыта билибэт. Биһиги хаһыаппыт бу сыл от быйын 3 күнүнээһи нөүмэригэр суруллубутунан, бэс ыйын 25 күнүгэр улуус баһылыгы солб. И.А. Васильев Нам селотун ыччаттарын уонна эдэр ыалларын кытары көрсөн турар. Онно биһиги СР Президентэ М.Е. Николаев «2001 сылга тыа сиригэр биридиллэн ыаллар олоһор дьизлэри тутуу саҕа сүһүбүн туһунан» уурааға кэһиллэн эрэрин туһунан суруту бириһитт. Чааһынай дьизлэр эрэ тутулуохтаахтарын туһунан президент соруйбутун билэн И.А. Васильев нөүгө күнүгэр комиссияны хаттаан ыһыраарга соруммута. Сарсынньыгар комиссия ситэри мустубатаға, онон туох да боротокул энин толоруллубатаға. Улуус инники сайдыытыгар алмааны кырылыгыр промышленность улахан орулу ыһахтааға биллэр. Олохтоох завод оҕорон таһаарыта улаатыахтаах, ол барыта үлэһит ахсаана элбириин эрэйэр диэтэ улуус баһылыгы солб. Горохов Н.Х. Правительство биһегрэгипит балаһыанньатын 5 баһын 5.1. пуунун көрдөххө, табаарынай кредит

улуус дьаһалтатын эбэтэр кини бас билэр структуратын нөүгө барыахтаах. Биһир онук структураларын нэһиликтэр дьаһалталара буолаллар. Отгон алмааны кырылыгыр завод хас да учредителлээх, онон арааһа улуус дьаһалтатын структурнай подразделениеларын көккөлэригэр киирэрэ дуу, суоға дуу — маныаха юристар туох диһллэрэ буолла. Иккиһинэн, улуус дьаһалтатыгар квота хаалларар буоллаха, атын нэһиликтэртэн эмизылыг дьиз этии киллэрэн турардаахпыт. Дьоммут село квотатыгар 300 тыһ. солк. эбиэхпит диһбиттэрэ. Ол туолбата. Сарсыныгар, бэс ыйын 28 күнүгэр, улуус баһылыга манньк дьаһал таһаарыт.

ДЬАҤАЛ

Нам селотугар индивидуальной дьизлэри тутууга кредити түгэтии туһунан.

Эдэр кэскиллээх специалистары, салайар кадрдары уонна улууска алмааны кырылыгыр промышленность сайдыытын өйүүр инниттэн, дьаһайбын:

1. Улуустааһы комиссия Нам селотугар бизриит манньк квотатын олохтуурга:

— Нам селотун дьаһалтата — 2150 тыһ. солк.;

— улуус дьаһалтата — 500 тыһ. солк.;

— алмааны кырылыгыр завод — 500 тыһ. солк.

Барыта: 3250 тыһ. солк.

2. Дьаһал туолуутун хонтуруолаһыны бэйэбэр хаалларыбын.

Нам улууһун баһылыга А. Дьяконов

Көрөргүт курдук селоға көрүллүбүт квота лаһа аччаата. Дьаһалы кытары билсипипитигэр село ыччаттын түмүүтүн чилиэннэрин санаалара түстэ. Ардыгар таах сибэ сайаалка бөтүтүн хомуйан, испиһэктэрин сордоммуппут, ол онугар хаарыаһа бириэмэбитин бараабанка дьизтээһи үлэлэрбитин толоруу этибит буолласта дьиз курус санаа үөскээн таһыта. Былааны итэрэйт буолуу аныгы олох нурмата буолан эрэрэ хомолтолоох.

Мингү суруйуубар кими да хараардар санаам суох. Онук гыһаһапына, бэйэм суобасын утары барарбар тийэбин. Тоҕр диэтэргит, Библияға «Бэйэн норуотун иннигэр судуйалары утарыма уонна салайааччыгар күлүк түһэримэ» дьиз суруллар. Кредиккэ талаһа сатааһын, көргөннэн иликпинэн онук быраабар суох. Салайар дьон үлэҕэ көрсөт ыарахатарын өйдүүбүн: билигин Ленскэйгэ анаан 30 домокомплегы бэлэмнээххэ наада, ангардас ол үлэтэ алдырхай элбэх кыһаһыны эрэйэр. Алмааны кырылыгыр заводу да угарбаппын. Ол эрээри бэрээдэктээхтик олохтохтутун бағарар буоллаһытына бастаан сокуону тутуһарбыт ордук. Оттон салайар дьону сағарааччыларга этиэм этэ: эһиги этигит, бастаан бэйэүөгүн көрүнүт. Киригиткэ эмиз араастаах, кинини холуннарартан туттуан салайар, үлэһит дьоммутугар араас сүбэһэн, личнэй үлэһэн ким хайдах кыһарынан көмөлөһөрбүт ордук, ону мин Ядреев да сағана, билигин да этэбин. Өйдөһүөххэйин, тыл- тыла киригиткэ хэйин! Бэйэ-бэйэбитин уган биэрбит сатамат. Биридиһэн ыаллар олоһор дьизлэрин үлэҕэ киллэригэ олохтоммут соруудағы толоруу уонна бэрлилибит үбү тус анаһынан туһаныһы хааччыларбар улуустар баһылыктарыгар президент бэйэтэ сорууйан турар, ону ситиһи биһир эрэ кини эбээһинэ буолбатах. Үлэ барыта сүбэһэн, көмөнөн кыһайылар.

К. Черепанов.

САҢА ТЭРИЛТЭ ҮГҮӨ

Халаан-2001 КӨМӨТӨ

Бэс ыйын бүтэһик күннэригэр быйыгы халаан уутуттан эмсэһэлээбиттэргэ улуус уус-уран самодеятельноһун кыттылаахтара аһымал санаа акциятын ыһтылар. А.Ф. Шестаков аатынан культура киһинин иһинэн тэриллибит гастрольнай биригээдэ Хангалас улууһун нэһиликтэригэр сылдьан концерттары көрдөрдө. Итинтэн киирбит үбү бу улуус ууга барыт Хоточчу нэһилиэгин олохтоохторугар көмө оҕоруу бэрээдэгинэн туттарда.

Хангаласка биһиги биэс нэһиликтэе концерт көрдөрдүбүт. Сырыбыгыгар, айаммытыгар Т.И. Карамзин салайааччылаах автовокал иһинэн тэриллибит транспортнай тэрилтэ аагыгар хаһыат нөүгө үһүлүччү улахан махталбытын тириэрдэбит. Бу тэрилтэ суопара А.Н. Шелковников биһигини туох да энкилэ суох илдьэ сылдьыбытын иһин ойуччу махтанабыт. Маны таһынан ырыаһыт, мелодист, поэтесса С. Кудринаға, эдэр кэскиллээх мелодист, ырыаһыт П. Охлопковка ода. махтанан туран кэлэр да өттүгэр биһигини кытта ыһса сибээһи тутуһан үлэһиттэрэ дьиз эрэнэбит.

«Отношитооххо оҕоойук туолар» дьиз саһа норуотун өһүн хоһоонугар мээһэгэ этиллибэт. Айылаа алдыатыгыгар түбэспит Хоточчу нэһилиэгин дьыно-сэргэтэ биһиги сэмэй көмөбүтүн үөрүүлээх быһыыга-майгыга тутталларыгар истингик махтаннарар уонна Нам улууһун дьонугар-сэргэтигэр айымнылаах үлэһи, дьолу-соргуну, этэһигэ буолууну ис сүрэхтигиттэн бағардылар.

М. ПАВЛОВ,

А.Ф. Шестаков аатынан культура киһинин директора, СР культуратын туйгуна

Р. КУГДАНОВА «ЭҢСИЭЛИ» ХАҤАЛ БЭС ҮЙҮН 9 КҮНҮНЭЭҢИ 66 №-ГЭР ТАХСЫБЫТ «ИККИ КИНИ ХАМНАҤА - 339 СОЛК.» ДИЭН ЫСТАТЫАТЫГАР ЭҢНИЭТ

Р. Кугданова «Икки киһи хамнаһа - 339 солк. Ким сөбүлэһэр барый?!» дьиз ыстатыйата улусПО салалтатынан дьүүлэһилиһнэ.

УлусПО сэйитин председатели Корнилов А.И. салайааччылаах сортуопка отделын специалистара бэс ыйын 14 күнүгэр Бөтүг нэһилиэгин муньаһар кэлэн сортуопка үлэтин, сүүрүннэһэн үүт сортуопкатын, үүт тутар пуун үлэтин туһунан быһаарыстылар, авансарын ситэ ылбатах дьыонго авансирование төлөбүрэ толору ыһытыһына.

Дьүүлэһи түмүгүнэн улусПО салалтата ыстатыйаға этилиһэти сорох критическэй этиилэри сөптөөһүнэн аағар. Үүт тутар пууну үлэҕэ хойутаан киллэригэ, иһиниэн-хоһуонунан хааччылыыта тэрэһин боппурус мөлтөөгө этилиһнэ. Үүтү хойутаан тутууга нэһилиэгин өттүттэн бытаары баара ыйылыһына, хас биридин үүт туттарар киһи ирдэбил быһытынан санитарнай көрүүнү барыахтаах.

Үүт туттарар дуоғабардарын суотугар бэрлилээхтээх ГСМ тизийилиһнэ.

Үүт тутар пуун үлэһиттерин хамнастара быһаарылыһылар. Үлэһиттэр этиилэрин учуоттаан хамнас расценкатын хаттаан көрөн уларыты киирдэ. Билигин үүт тутар бары усуллубуйа тэрилиннэ. Заровняев А.С. салгы үлэһити сөбүлэһин биэрэн үлэһи сылдьар.

Муньах кыттылаахтара улусПО салалтата Бөтүг нэһилиэгин олохтоохторун кытта кэлэн үлэһи-хамнаһы ырытан, сортуопка үлэтин тэрийэргэ бэйэ-бэйэни кытта сүбэлэһэн үлэһиткит дьизит этиилэрин биһирээтилэр. УлусПО салалтата бэйэтин өттүттэн үүккэ дуоғабары толоруо дьиз эрэнэллэрин эттилэр.

А.И. КОРНИЛОВ

НЭҤИЛЭННЭ ИСТИТИГЭР!
«Эңсиэли» хаһыат редакцията атын дьизэ көспүтүнэн аадырыһа уларыйда: **Нам сэл. Заложнай уулусса 2№-рэ (уруккута «Намгазстрой» хонтуората, баанньк атта)**

Никольская селинньэтин олохтоохторо бэрт өрдөөнгүтүн бурдугу, оуруот аһын үүннэрэн, сүөһү, сибинньэ, бараан уонна сылгы иитэн үчүгэй хаһаайыстыбаны тэринан олохторуттара. Дьоккуускай куоракка атыннан киирэн эргинэн тахсаллара. Онон Нам улуунун атын нэһиликтэрин дьонуттан олох-дьаһах өттүнэн кыахтаахтык туттуан олохторуттара.

Революция уонна гражданский сэрэи долгуна бу селинньэни быһа ааспаста. Никольская сирэ-уота Дьоккуускайдыр аарыгыгар айан суолун миинэ түһэн сытара. Үрүң, кыһыл сэриилэрэ бу бөһүөлүгү курдарты, уһаты-туора сүүрдүбүттэрэ. Сорохторо өрүһүллэр сир көрдөөн араан, тохтоон ааспыттара. Сэри дьонун аһыыр астары, ырбыт аты уларыты, аһата түһэргэ от, эбиэс, быстыбыт-ойдубут итэҕэһин толуйуу - барыта мантан буллара. Саха сиригэр гражданский сэрэиэ ис-тас өстөөхтөрү кытта хабырыһы, иһирдэ-таһырдыа бырахсыы 4-5 сыл устата тохтоло суох ытыллыбыта. Ол тухары бу дэриэбинэ дьонун «кыһылтын дуу, үрүңүн дуу?» диин үтүрүбүттэрэ, дьэгдьийбэттэрэ. Ити сылларга бурдугу ыһыы сир иэтинэн да, валовайынан да ылыы биллэрдик ачатыллыбыта, ылыллар дохуот көмүһүттэрэ. Никольская селинньэтин олохтоохторо дьаһаарын ордугуруу көрөллөрө, атын нэһиликтэртэн быдан байылытык олохторо курдук сынаалыылара, санаттан саһа нолуок, түһээн, дьаһал быыстала суох кэлэ турара. 1920 с. ахсынньы 19 күнүгэр Нам улуунун управатынан 180 №-дээх сулууспа суруга кэлбитэ. Манньык улахан докумуону дьүүлээһэри ахсынньы 24 күнүгэр Никольская селинньэтин уопсай муньаҕа ынгырыллыбыта. Онон 17 киһи кэлбит. Мунньак председатели С. Молчанов, секретара А. Залита. Көрүллэр боппуруос биэр - Нам оскуолаларын уонна 2 народнай судьяа сыллаагы ороскуоттарын бэйэ-бэйэлэрин төлүүрү туһунан. Бу уустук боппуруос. Ол иһин дьүүлүһүн улахан мөккүрүгэ турбута. Түмүгэр ылынартан аккаастабыттар. Ол гынан баран олууллар, манньыгы ылынарга күһэллбиттэр: Нам улуунун киинигэр Куонта Кириэскэ уонна нэһиликтэргэ үлэлиир медпууннар таһаар ороскуоттарын барытын бэйэлэригэр ылыммыттар. Ол ороскуот наһаа элбэҕэ суоҕа кестөр, содурууттан көскө кэлбит дьонго бэриллэр көмө харчы саһаны биэрэргэ сөбүлэммиттэр. Улуус салалталара итиннэ эбии сибинньэ сыата көрдөөбүттөр, ону былааммытын толорбуппут диин куотуммуттар. Ол да буоллар буллахпытына биэриэхпитин сөп диин эрэннэрбиттэр. Ити муньахха «Автономная Якутия» хаһаакка бэчээтэммит Саха республикатын декретэ уонна уурааҕа истиллибит. Колчак былаана Дьоккуускайга сулуубутун кэннэ Советскай былаас тутта баттаан, сир-сир айы тэнийэн, олохтоон испитэ. Нам улууна Дьоккуускайтан чугас буолан куоракка буолбут уларыһы-тэлэрийи нөһүө күнүгэр иһиллэ, таһаана охсорго. Улууска, нэһиликтэ-кэ былаас уларыһыта эмиэ түргэн тэтиминэн ытыллара.

Гражданский сэрэи бүтэһик туоһута - Никольскаядагы кыргыһы 1922 с. бэс ыйын 21 күнүгэр буолбута. Биллэрин курдук, өстөөх бүтэһик тирах күөһэ манна түмүллүбүтэ. Ус чаас устата барбыт кыргыһы Кыһыл Армия чаастарын килбиэннээх кыһыларын түмүктэммитэ. Ол умнуллубат туоһунан «Ус ыстык» обелиск уонна мэнгэ таас туруоруллубуттара. Итинтэн ыла саһа былаас тэбэр тыһа нэһиликтэ айы тарфаммыта, нус-хас дьөлөөх олох сараламмыта.

1922 с. алтынньы 29 күнүгэр Никольская селинньэтин уопсай муньаҕа буолбут. 16 киһи кытты-ыны ылбыт. Күннээҕи бабискэрэ 4 боппуруос киирбит: сельсовет үлэлиир сирин быһаары, дьыаланы туттарар комиссияны талыы, алтынньы 24 күнүгэр диэри киирбит дьыаланы тутуһуу, аһан иһэр боппуруостар. Бастаы боппуруоһу дьүүлээһэн баран, сельсовет дьэтигэр аһан депутатка кандидат Калугин Николай дьэиттэн биэр хоһу ыларга уураахтабыттар. Сельсовет саһа пред-

седателигэр дьыаланы туттарар комиссияны Иннокентий Железнев салайарыгар быһаарбыттар. Мунньак боротокуолугар илии баттабыттар С. Молчанов, А. Залита.

Никольская олохтоохторо урукку өттүгөр сортовой сиемэнэн улууһу хааччыйан олохторуттара. Уһун сыллаах, былаас былдыһы-ылаах сэриилэһиилэр, онно даһатан кураан сайыннар көлөннэр, дьон-сэргэ олоҕо огдолубута. Өгөрдөгүтэ бурдугунан дэлэй хаһаайыстыба билгин бэйэтэ онтонмантан иэс көрдөөн ыһыы сиемэтин булунар кыахха киирбитэ. 1924 с. ахсынньы 24 күнүгэр Саха АССР Наркомземын уонна Никольская селинньэтин икки арды-

үчүгэйгэ тиздибэттэ. Бурдугу үүннэригэр үйэлэр тухары олох ирдэбилэ, онон сир үлэтэ улахан көскүлээх дьыала. Нам улууһугар сиринэн кизниги уонна былааннаахтык дьарыктаны Никольскаятан саһаламмыта. Бу нүөхүл кырыстаах үтүө дойдуга олохсуйа 19 үйэ санатыгар нуучча баһынайдар кэлитэлэбэттэрэ. Бастаан 4 ыал, онтон эбиллэн испиттэр. Күн-дьыл уларыта турара. Кураан сыллар охсууларыттан саллан төттөрү да барааччылар бааллара, сорохтор куорат чугаһыгар Тулагы, Киллэм, Маһан бөһүөлөктэригэр олохсуйбуттара. Саха сиригэр, ол иһигэр Нам улууһугар 19 үйэ иккис анарыгар сектанство диэки санаалаахтар,

Никольская сельсовета кулаактамыт С. Н. Азаровка справка биэрбит, онно этиллэринэн ссуда сиемэтин тутар маһаһынҕа 30 буут дьаарыссаны туттарда уонна дьаһаһылар муньахтарын уурааһынан дэриэбинэттэн ханна баһарар сиригэр ытыллар диин (ЦГА, фонд 590, опись 4, ед. хр. 6). Төрө үүрүллэрэ быһаарыллыбатах. Былааннаах сиемэни туттарбыт уонна таһырдыа анһыллар. Ситэ биэрбэттэҕэ ыйыллыбат.

Өссө биэр докумуону көрүүбүн. «Оройуон ситэриилээх комитетын президиумун 1931 с. сэттинньи 8 күнүгэр уурааһар сөп түбөһүнэриэн, эһиги селинньэтигэр кулааҕа С. Анаһев баһыны-дуолун уопустуу охсун түргэнник уонна Каландарашвили тыа хаһаайыстыбатын артыалыгар 350 солк. биэрин. РИК чилиэнэ Д. Гаврильев».

«Эһиги нэһиликтэҕэ Нам оройуонун ситэриилээх комитетын президиумун 1931 с. муус устар 20 күнүгэр 23 №-дээх уурааһынан уөрэх наадатыгар аһаньылар манньык кулаактар дьэилэрэ: Азаров С. Н. кулаак дьэитэ ликпуунҕа бэриллэр, Анаһев С. П. кулаак дьэитэ оскуолаҕа аһанар, сөбүлэһэн бүгүн да уларытыаххын сөптөөх. 1931-1932 уөрэх сылыгар бүтүүн уөрэһири барытыгар, ити этилибит дьэилэр хайаан да көһөрүллэн оноруллуохтаахтар. 22. 04. 31. №545».

Оттон кулаактамыт дьон дьыллалара ханна тийдэ, хайдах, туох олохоллоруй? Азарова Евгения Никольская сельсоветыттан справка көрдөөбүт: «Мин 1930 с. ахсынньы 13 күнүгэр дьэит кэрэгэтэрибиттэн туспа ыраах олоһобун. Семен Азаров кытта сибээһим суох. Почтанан урут эмиэ көрдөөн суруйан турабын. Бу иккиһин ытытабын. Минигин туоһулуур справката ытыты». С. Ф. Полиценко эмиэ селсовекка ыһпыт суруга баар. «Билигин мин аһыыр да аһым суох. Куоракка үлэ көрдөө барарбын көгүллээһин», - диин уонна справката биэрин диин суруйбут да көгүллэбэттэхтэр. Ф. Я. Полиценко сельсовекка сайабылыһынна суруйбут: «Минэхэ 873 солк. харчыны төлүүгүн диин сурук кэллэ, маны көрүң», - диибит. Дьэ бу хайдарый? Кулаактамыт дьоммут олохторо түгнэстибит буолбат дуо? Аһыыр астары, таһаар таһаарга мэллйибит.

Өссө манньык кытта билсүүбүн. Улуус ситэриилээх комитетыгар колхоз председатели В. Аверинский, артыал чилиэнэ М. Калугин суруктара 1930 с. кулун тутар 4 күнүгэр тигинээн кэлбит. Ис хоһоно: 1930 с. олунньу 2 күнүгэр уопсай муньах уурааһынан Аверьянов Игнатий кулаакка таһаарылыһа. Биричиинэтэ - колхоһу утары агитациялыр уонна кулаактары кытта аймахты. Маньы биэргэтэргитигэр диин көрдөспүтүт. Ити курдук бэйэ-бэйэни түсүһөн биэри, хоһулаһын, буруйдааһын үксээбит кэмнэрэ эбит. Оройуон да салалтатыгар «бу хайдарый?» диин ыйытыты туруоруммакка хас киирбит суругу сөбүнэн аһан иһэллэр, итинник көрөөллэр да курдук.

Сөрөтүпкэҕа да үлэ балачча ытылларын биэргэтэбин. Каландарашвили аһынан колхоз председатели Василий Аверинский тири уонна түү сыаналарын манньык быспыт. 1931 с. тохсунньу 6 күнэ - сылгы тирииттэн тигиллибит этэргэс 10 солк., бэргэһэ 5 солк., убаһа тириитэ 1 киилэтэ 1 солк., сылгы кутуруга 4 солк., ынах тириитэ 1 киилэтэ 70 харчы, иһигир 1 киилэтэ 4 солк., куоска тириитэ 1 устууката 1 солк., хатыыс хабыттан силим 10 солк., 1 киилэтэ. Оччотооһу нэһиликтэ, колхоз салайааччылары дьону түмэ тардан үгүс былааннаах үлэни ыһпыттар-

ра. 1920-1930 сс. историяҕа үөһө-алларга түһүүрдөөх, уларыһылардаах кэмнэн биллэллэр. Үөрөҕө суох саха дьыно олох уонна былаас уларыһыларын ситэ-хотө өйдөөбөттөр этэ. Правительство декреттэрэ, уураахтара, дьаһаллара кизнэ маассаса тутта тийбэттэрэ. Партия губюротын иһинэн агитационнай-пропагандистский отдел тэриллэн үлэлээбит. Тьа сиригэр аһар балаһаннар баар буолбуттара, кизнэ далааһыннаах өйдөтөр үлэ ытыллыбыта. 1921 с. Саха сиригэр 90 араас айыһхалаах аһар балаһаннар аһыллан үлэлээбиттэрэ. Оттон Никольскаяга аһар балаһан 1927 с. алтынньы 7 күнүгэр Саха сирин оукуруккаҕы комитетын президиумун уурааһынан аһыллыбыта. Аһар балаһан бастаы сэбидиссэинэн В. В. Кононихин аһан үлэлээбит.

Нам оройуонун ситэриилээх Никольская селинньэтигэр 1 Коммунахтан көһөрүллэн дьаһаһыла-саад 1930 с. от ыйын 25 күнүгэр үлэлээбитэ. Оттон оскуола ханан аһыллыбытай? Бу боппуруос үөрэхтээхтэри элбэх араас санааларга, саһаалаан көрүүлэргэ аһалбыта. Саха Республикатын национальной архивыгар баар доккумуонарга олохтордахха, оскуола манна 1930 с. күһүн аһыллыбыта. Маһнаыгы учууталларын Надежда Худаева, Нина Аргунова этиллэрэ. Онон улуус салалтата кыттылылаах Никольская начальнай оскуолатын өрөгөйдөөх, үйэлэргэ аһан бастаан ытыллыбыт, 70 сылыгар аһанмыт улахан бырааһынньыга 2001 с. кулун тутар 25 күнүгэр нэһиликтэ кулуубугар уонна оскуола дьэитигэр олус үчүгэй тэрээһиннээхтик ытылыһа.

Оройуон салалтата саһа тэриллибит колхозтары урдук суортаах ыһыы сиемэтинэн хааччыйары бастаы соругунан аһаһыммыта. Ситэ ыраастаамматха, мөлтөх тахсылаах сиемэ онугар ыраас, урдук тахсылаах сиемэни булан биэрбитэ. Бу туһунан 1931 с. кулун тутар 5 күнүгэр сааскы ыһыыны тэрийэр комиссия суруга сельсовекка кэлбитэ.

Ити саһа биэр айдааннаах дьыала куорэйэн тахсыбыта. Сельсовет председателининэн уһунук үлэлээбит И. Т. Канины 1933 с. тохсунньу 2 күнүгэр тыллабыр киирэн хаһан кэбиспиттэр. Кини МТС-ка муньахха кытта кэлбитин кэннэ тутуллубут. Оройуон ситэриилээх комитетыгар ити туһунан телефонограмма киирбит. Комиссия хойутуу тохсунньу 5 күнүгэр тэриллибит. Никольская сельсоветын председатели Е. И. Аверьянов, «Каландарашвили» колхоз председатели Ф. И. Карелин, МТС представителэ М. Д. Шестаков комиссияҕа киирбиттэр. Комиссия муньаһын боротокуолугар суруллубутунан, Канин ампаарын аспыттар, онно элбэх куулааммыт сиемэ баара кестүбүт. 1 суортаах селинньэ сиемэ 7 куул, 558 кг, дьаарыһа 6 куул, 200 кг, эбиэс 3 куул, 138 кг, тарыһа 4 куул, 259 кг, 3 суортаах селинньэ 1 куул, 38 кг, уопсай ыйааһына 1137 кг буолбут. Сельсовет бэчээтин ууран ампаары хатабыттар.

Канин ампаарыгар баар суутунан былдыаммыт сиемэ туттарыла илик диин суруктар киирэ тураллар эбит. Оттон Никольская сельсоветыгар милиция управленийын начальнигыттан суһал дьаһал кэлбит. Кини ураты дьаһал кэлиэр дьылы сиемэни тутары тохтотуг диин 1933 с. олунньу 9 күнүгэр суруйбут. Оройуон ситэриилээх комитетын председателин солбуяаччы Кононов суруга эмиэ кэлбит: «Анаһев бурдугун мөккүөр баарын быһытынан тохтотун». Канин сиемэтин ити гынан хойутуу туттарыт. Омос көрүүгэ биэр ыал ампаарыгар элбэх сиемэ баара соһуччута бэрт эбитэ буолоо. Ол иһин дьыала-куола тэриллибит. Мин санаабар, дьон туттарытан күрэтэн аһан ууруохтарын сөп эбит. Иван Канин кэлин колхозка тракториһын үлэлээбит.

Никольская нэһилинньэтэ үүнэ, эбиллэ турар этэ. 1934 с. сэттинньи 10 күнүгэр маһа 113 киһи олохтор, эр киһи 54, дьахтар 59. 1935 с. 139 киһи, эр киһи 63, дьахтар 76, ол иһигэр быһаардыыр быраптаара 74.

Г. И. КРИВОШАПКИН

БҮТҮҮРДҮҮХ СЫЛЛАР

(НИКОЛЬСКАЙ НЭҺИЛИЭГИН ИСТОРИЯТЫТТАН)

ларыгар дуоһабар түһэриллибит. Итиннэ никольскаятан боломуочуйаах Ф. Т. Канин кыттыбыт. Саха АССР наркома Никольская селинньэтигэр сиемэ фондата тэринэригэр аһан 200 буут дьаарысса сиемэни биэрэрэ дуоһабарга ыйыллыбыт. Олохтоох нэһилинньэ бу ылбыт сиемэтин 1924 с. саһалаан 5 сыл төлүүргэ соруктанар. Илии баттабыттар: САСР правительствотын пред. солб. Пуман, Никольская сельсоветын председатели Канин. Сиемэ Дьоккуускайтан таһаарыллар уонна биридди ыалынан түнэтиллэр. 1926 с. олохтоохтор төлүүргэ быһаарыһаллар уонна 200 онугар 203 буут сиемэни төлөөбүттэр. Төлүү охсорго тиэтэйэн, бука, баардарын-суохтарын туран биэрбиттэрэ чаччы, онон, миил санаабар, адаҕа кыһытыттан түргэнник төлүүрүттэр. Ол да буоллар 1926-1927 сс. кураан охсуута биллэр-кестөр суолу иһи хаалларбыт. Нэһилинньэ улахан ноһоокко киирбит. Ыһылыбыт сиртэн 16,5 дэһээгинэ кураантан умайан туһата суох хаалбыт. Итинтэн сылтаан 1926 с. алтынньы 18 күнүгэр Ф. Н. Улитин председателилээх, Молчанов, Анаһев чилиэннээх налоговай комиссия үлэлээбит. Муньахха 17 хаһаайыстыбаттан заявление киирэн көрүллүбүт. Государство тахсыбыт ноһооту 185 солк. 2 харчыга сыаналаан төлөөбүт.

Баһаһына сирин кэнэтиигэ дьүккүөрдээх үлэ тохтоло суох ытыллалар. Ол курдук 1925-1926 сс. олохтоохтор эбии 8 дэһээтинэ баһаһына сирин оңорон туһа таһаарыттар. Бу күмгэ нэһиликтэ 105 киһи олохтор, итинтэн быыбарга кыттар саастааҕа сыччах 43. Бурдугу тутар саһаа маһаһыныттан 17 хаһаайыстыба 265,15 буут сиемэни ылан, чөмүччү ыспыттар. 1927 с. ведомствэ оңорон 261,24 буут сиемэни төннөрбүттэр. Арай сельсовет председатели И. Т. Канин 3,31 буут сиемэни ситэ биэрбэтэ. Докумунтан көрдөрүһүн, олохтоох нэһилинньэ ордорунар бородуксуһаһын куоракка киллэрэн атыһылаан, ол харчытыгар кэмэ суох элбэх техниканы атыһылаһыт. Ити курдук булуна, ыарахан илии үлэтин солбуһан улаханньык абыраммыттар. Кылгас кэм иһигэр көлө булуугун 25 устууканы, сэлпэрээтэри 5-һи, самоскиды 5, дисковай барананы 2-ни, веялканы 9-һу, сеялканы 4, сенокосилканы 3-һү булан хааччыммыттар.

Биһиги дойдубуттар социализм сайдан, бөһөргөөн истэһин аайы ис өстөөхтөрү утары охсуһуу соччонон улаатан, кэнээн испитэ. Кулаактар, дьининэн, капиталистар, помещиктар кутуруктара этиллэр. Онон кинилэри эһи, олохтон ылдан түөрэ сүргэтин сорох өттүнэн сөптөөҕө. Оттон Саха сиригэр бу боппуруос оннук сытыһытык туруоруллара ардыгар омосолооһу уонна буртулаах буолбута. Ырытан көрбөккө, үрдүттэн «бу советскайа суох киһи, онон кулаак буоллун» диин сыана быһыы

туска итэҕэллээхтэр хото кэлбиттэрэ. Кинилэр Хатын-Арыы, Таастаах, Бөтүн, Никольская о. д. а. дэриэбинэлэргэ олохсуйбуттара. Онон сир үлэтинэн дьарыктаны улам-улам кизнэ далааһыннамыта. Техника да улам булуллан, туттуллан испитэ. Урут кэлэн олохсуйбуттар бигэ хаһаайыстыбаны тэримиттэрэ. Хас да көлүүр аттаах, сүөһүлээх этиллэр. Дэриэбинэ атын олохтоохторуттан сениэ курдук кестүөхтэрин сөп этэ. Ол гынан баран кинилэр Россия киин уобаластарын кулаактарын курдук сыта байбатахтара, оннук үлүгэр кыһырбатахтара. Көннөрү тыа сирин баһынайдар эрэ этиллэр.

Никольская селинньэтигэр кулаактаһын хайдах барбытай? Саха Республикатын национальной архивыгар хас да докумуону көрбүтүм. Онон М. И. Азаров туһунан бу курдук суруллубут: «... уруккута эргизэмик, 1921-1922 сс. үрүң сэриитин кыттылааҕа». Өссө: «... Биэр үлэһит киһини тутар, онон кулаак оңоробут», - диибиттэр дьадаһылар уонна батараактар муньахтарыгар. Киһи дьылгытын ити курдук быһаарыттар. Азаровы кулаак оңороллор, куолаһа быһыллар, олоһор сириттэн үүрүллэр. Саха сиригэр автономия ыһыллан, гражданский сэрэи сылларыгар советский былааһы утары сэриилэһэ сылдьыбыт дьону хара мэг буруйдааһынтан босхолообуттара, ол биллэр суол этэ.

Саха сиригэр 1928 с. ахсынньыта быһаар ытыллыбыт. Оттон 1928 с. алтынньы 25 күнүгэр быыбар комиссиятын боломуочунайа С. Данилов кулаактанан куоластар быһыллыбыт 6 киһи испиһэһин биэрбит. Азаров Михаил Иванович, кини кэргэнэ Азарова Степанида Яковлевна, Азаров Николай Михайлович, Полиценко Федор Яковлевич үлэлээбэт да буоллар, Полиценко Анна, Полиценко Федор Федорович - бары Никольская олохтоохторо, дьонтон чорбойор гына тугунан да байбатах дьон. Бу дьон бары мантан барытаабыттар.

Кулаак буолбут дьон кимнээхтэр этэй? Ыраах тыһыс климаттаах Саха сиригэр бурдук уонна одуруот аһа үүнэр кыһын олохтоох дьонго кэспии, көрдөрө кэлбиттэрэ. Ону биһиги иһин-тоңон ырыппакка, үөрэппэктэ, ол кэмнээҕи дьаһал ис хоһоонун сыһа өйдөөн, токурутан издээннээх дьыаланы оңосторбутун билбэтэхпит. Бу дьовуэ нэһиликтэн уонтан таһа киһини кулаак оңорбуттар. Бурдук, одуруот аһа тахсылаахтык үүмүт дьылыгар куоракка киллэрэн атыһылаан, байал эмэ үптэнэн тэлиэгэ, сыарҕа, ат тэрилэ ылынан, ардыгар сылыбаар, истэһэннэ массына, иһит-хомуос атыһылаһан үгүстэргэ суох малы-салы булуналлара. Ити барыта дьонго ордугуруу санааһыны, ымсыһа көрүүнү үөскэтэрэ саарбаҕа суох.

1937 с. алтынньы 17 күнүгэр

Программа ТВ с 9-20 по 15-е июля

Понедельник, 9 июля

1-я программа
Канал ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Воздушные замки". Сериал.
10.15 Поле чудес.
11.20 Документальный детектив "Оборотни. Дело 2001 года".
11.50 Библиомания.
12.00 Новости.
12.15 Телеканал "Добрый день".
12.55 Чисто английский детектив. "Фаворит". 2-я серия.
14.15 "Серебряный шар". Алла Демидова. Ведущий - В.Вульф.
15.00 Новости.
15.15 Мультсериал "Все псы попадают в рай".
15.40 Звездный час.
16.10 Мультсериал "Покемон".
16.35 Веселые истории в журнале "Ералаш".
16.55 Многосерийный фильм "Тени исчезают в полдень".
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом).
18.20 "С легким паром!" В гостях у Михаила Ефремова.
18.50 "Воздушные замки". Сериал.
19.55 Жди меня.
21.00 Время.
21.40 "Закон джунглей". Документальный сериал (Би-Би-Си).
22.30 Сериал "Секретные материалы".
23.30 Ночные новости.
23.50 Программа "Цивилизация".
00.20 Джеймс Белуши в комедийном сериале "Полная безопасность". До 01.10

2-я программа

Канал «Россия»
06.00, 07.00, 09.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15 "Верность любви". Телесериал (Италия).
06.50, 07.50 "Черным по белому".
07.15 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
07.25 "Телепузики". Программа для детей.
08.15 "Переменка". "Крот в пустыне". Мультфильмы.
08.30 "Москва - Минск".
08.45 "Православный календарь".
08.50 "Дежурная часть".
09.15 "Два роля". Музыкально-развлекательная программа.
10.00 МОЯ СЕМЬЯ.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара". Телесериал (США).
12.30 "Селеста". Телесериал (Аргентина).
13.30 "Что хочет женщина". Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой.
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Шальные деньги". Телесериал (Бразилия).
15.30 "Луиза Фернанда". Телесериал (Венесуэла).
17.00 ВЕСТИ.

ЯКУТСК

17.30 Программа передач.
17.35 Виртуальная школа. Английский язык.
17.55 Дневник Международной олимпиады «Туймаада».
18.00 Парламентский вестник.
18.25 Тема дня.
18.45 Рабочий день депутата Госдумы РФ В.Н.Басыгосова.
19.15 «Как стать студентом Иркутской государственной экономической академии...»
19.30 «Саха сирэ-Якутия». Информ. программа.
19.50 Реклама.

Канал «Россия»

20.00 ВЕСТИ.
20.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
20.50 ДЕТЕКТИВ ПО ПОНЕДЕЛЬНИКАМ. Георгий Мартынюк, Леонид Каневский и Эльза Леждей в телесериале "Следствие ведут знатоки". Дело N10. "Ответный удар". 1-я серия.
22.35 Авторская программа Эдуарда Петрова "Свободная зона".
23.00 ВЕСТИ.
23.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
23.40 ПОДРОБНОСТИ.
23.50 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Мартин Шин в фильме-катастрофе «Штурм-убийца» (США). 1999 г.
01.35 "Спорт за неделю". До 02.35

3-я программа

Канал «Россия»
17.30 "Простые истины". Телесериал.
18.00 Игорь Старыгин, Марина Дюжева, Эрнст Романов и Вия Артаман в телесериале "Государственная граница". Фильм 2-й. "Мирное лето 21 года". 3-я серия.
19.00 "Каникулы с АНШЛАГОМ". До 20.00

Вторник, 10 июля

1-я программа
Канал ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Воздушные замки". Сериал.
10.15 Жди меня.
11.15 "Смехопанорама" Евгения Пет-

росьяна.
11.50 Библиомания.
12.00 Новости.
12.15 Телеканал "Добрый день".
12.55 Чисто английский детектив. "Фаворит". 2-я серия.
14.15 "Серебряный шар". Алла Демидова. Ведущий - В.Вульф.
15.00 Новости.
15.15 Мультсериал "Все псы попадают в рай".
15.40 Царь горы.
16.10 Мультсериал "Покемон".
16.35 Веселые истории в журнале "Ералаш".
16.55 Многосерийный фильм "Тени исчезают в полдень".
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом).
18.20 "Дикие звезды Голливуда".
18.50 "Воздушные замки". Сериал.
19.50 Ричард Чемберлен в детективном сериале "Идентификация Борна".
21.00 Время.
21.40 Изольда Извицкая, Анатолий Кузнецов в комедии "К Черному морю".
23.10 "Зона особого режима". Спец-репортаж.
23.30 Ночные новости.
00.00 "На футболе" с Виктором Гусевым.
00.40 Комедия неприятностей "Этот противный кот". До 02.15

2-я программа

Канал «Россия»
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15 "Верность любви". Телесериал (Италия).
06.50, 07.50 "Черным по белому".
07.15 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
07.25 "Телепузики". Программа для детей.
08.15 "В гостях у лета". "Сказка о жадности". Мультфильмы.
08.45 "Православный календарь".
08.50 "Дежурная часть".
09.15 "Два роля". Музыкально-развлекательная программа.
10.00 МОЯ СЕМЬЯ.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара". Телесериал (США).
12.30 "Селеста". Телесериал (Аргентина).
13.30 "Что хочет женщина". Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой.
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Шальные деньги". Телесериал (Бразилия).
15.30 "Луиза Фернанда". Телесериал (Венесуэла).
17.00 ВЕСТИ.

ЯКУТСК

17.30 Программа передач.
17.35 Любимые мелодии.
17.45 Улуустарга "Аһымал" акция.
18.00 Дневник Международной олимпиады «Туймаада».
18.05 О ликвидации задолженности налогоплательщиков в бюджет. Прямой эфир.
18.50 Советской Союз Герою Н.А.Кондаков.
19.30 «Саха сирэ-Якутия». Информ. программа.
19.50 Реклама.

Канал «Россия»

20.00 ВЕСТИ.
20.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
20.50 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Роб Лоу в боевике "Под давлением" (США). 2000г.
22.40 Сатирический киножурнал "Фитиль".
23.00 ВЕСТИ.
23.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
23.40 ПОДРОБНОСТИ.
23.50 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Евгения Глушенко, Нина Усатова и Александр Песков в фильме "Три женщины и мужчина". 1998 г.
01.35 МУЖЧИНА И ЖЕНЩИНА. Алексей Петренко. Часть 2-я. До 02.25

3-я программа

Канал «Россия»
17.30 "Простые истины". Телесериал.
18.00 Эдуард Марцевич, Евгений Герасимов и Талгат Нигматулин в телесериале "Государственная граница". Фильм 3-й. "Восточный рубеж". 1-я серия.
19.00 "Каникулы с АНШЛАГОМ". До 20.00

Среда, 11 июля

1-я программа
Канал ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Воздушные замки". Сериал.
10.15 "Идентификация Борна". Сериал.
11.15 Пока все дома.
11.50 Библиомания.
12.00 Новости.
12.15 Телеканал "Добрый день".
12.50 Чисто английский детектив. Регимантас Адомайтис в фильме "Лицо на мишени". 1-я серия.
14.15 "Чтобы помнили..." Валентин Зубков. Ведущий - Л. Филатов.
15.00 Новости.
15.15 Мультсериал "Все псы попадают в рай".
15.40 Программа 100%.
16.10 Мультсериал "Покемон".
16.35 Веселые истории в журнале "Ералаш".
16.55 Многосерийный фильм "Тени исчезают в полдень".
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом).
18.20 Премьера юмористической программы "Сами с усами".
18.50 "Воздушные замки". Сериал.
19.50 "Идентификация Борна". Детективный сериал.

15.15 Мультсериал "Все псы попадают в рай".
15.40 Зов джунглей.
16.10 Мультсериал "Покемон".
16.35 Веселые истории в журнале "Ералаш".
16.55 Многосерийный фильм "Тени исчезают в полдень".
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом).
18.20 "Воздушные замки". Сериал.
19.50 "Идентификация Борна". Детективный сериал.
21.00 Время.
21.40 "Кто хочет стать миллионером?" Телеигра.
22.45 Как это было. "СССР во Вьетнамской войне". 1965-1973 годы.
23.30 Ночные новости.
00.00 Русский экстрим.
00.30 Романтический боевик "Контрольный выстрел". До 02.05

2-я программа

Канал «Россия»
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15 "Верность любви". Телесериал (Италия).
06.50, 07.50 "Черным по белому".
07.15 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
07.25 "Телепузики". Программа для детей.
08.15 "Вовка в тридцатом царстве".
08.45 "Кот, который ушел петь". Мультфильмы.
08.44 Промо.
08.45 "Православный календарь".
08.50 "Дежурная часть".
09.15 "Два роля". Музыкально-развлекательная программа.
10.00 МОЯ СЕМЬЯ.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара". Телесериал (США).
12.30 "Селеста". Телесериал (Аргентина).
13.30 "Что хочет женщина". Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой.
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Шальные деньги". Телесериал (Бразилия).
15.30 "Луиза Фернанда". Телесериал (Венесуэла).
17.00 ВЕСТИ.

ЯКУТСК

17.30 «Кэм» программа.
17.55 Ыччат телеканала.
18.10 Дьокуускайга ат сурддүттэ.
19.25 Дневник Международной олимпиады «Туймаада».
19.30 «Саха сирэ-Якутия». Информ. программа.
19.50 Реклама.

Канал «Россия»

20.00 ВЕСТИ.
20.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
20.50 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Александр Михайлов, Наталья Белохостикова, Любовь Полищук и Донатас Баноникус в фильме "Змеелов". 1985г.
22.40 Сатирический киножурнал "Фитиль".
23.00 ВЕСТИ.
23.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
23.40 ПОДРОБНОСТИ.
23.50 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Каспер Ван Ден, Майкл Айронсайд и Майкл Йорк в остросюжетном фильме "Код "Омега" (США). 1999г.
01.40 Футбол. Чемпионат России. Спартак (Москва) - Черноморец (Новороссийск). Передача со стадиона "Лужники". До 03.20

3-я программа

Канал «Россия»
17.30 Татьяна Пельтцер в мелодраме "Племянник".
18.00 Короткометражные художественные фильмы "Волчица" и "Твердолобый".
19.00 "Каникулы с АНШЛАГОМ". До 20.00

Четверг, 12 июля

1-я программа
Канал ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Воздушные замки". Сериал.
10.15 "Идентификация Борна". Сериал.
11.20 Человек и закон.
11.50 Библиомания.
12.00 Новости.
12.15 Телеканал "Добрый день".
12.55 Чисто английский детектив. "Лицо на мишени". 2-я серия.
14.15 "Чтобы помнили..." Леонид Харитонов. Ведущий - Л. Филатов.
15.00 Новости.
15.15 Мультсериал "Все псы попадают в рай".
15.40 Программа 100%.
16.10 Мультсериал "Покемон".
16.35 Веселые истории в журнале "Ералаш".
16.55 Многосерийный фильм "Тени исчезают в полдень".
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом).
18.20 Премьера юмористической программы "Сами с усами".
18.50 "Воздушные замки". Сериал.
19.50 "Идентификация Борна". Детективный сериал.

21.00 Время.
21.40 Премьера. Эрик Робертс в боевике "16-й отдел".
22.35 Премьера программы "Независимое расследование".
23.30 Ночные новости.
00.00 Джаз. Всемирная история.
01.10 Бен Кингсли в триллере "Демон-парикмахер". До 02.50

2-я программа

Канал «Россия»
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15 "Верность любви". Телесериал (Италия).
06.50, 07.50 "Черным по белому".
07.15 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
07.25 "Телепузики". Программа для детей.
08.15 "Переменка". "Крот и музыка". Мультфильмы.
08.30 "Открытая таможня".
08.45 "Православный календарь".
08.50 "Дежурная часть".
09.15 "Два роля". Музыкально-развлекательная программа.
10.00 МОЯ СЕМЬЯ.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара". Телесериал (США).
12.30 "Селеста". Телесериал (Аргентина).
13.30 "Что хочет женщина". Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой.
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Шальные деньги". Телесериал (Бразилия).
15.30 "Луиза Фернанда". Телесериал (Венесуэла).
17.00 ВЕСТИ.
17.30 "Простые истины". Телесериал.

ЯКУТСК

18.00 Программа передач.
18.05 Видеозарисовка.
18.15 Дальний Восток.
18.45 Акция милосердия в улусах. Усть-Янский улус.
18.55 Дневник Международной олимпиады «Туймаада».
19.00 «62-я параллель».
19.30 «Саха сирэ-Якутия». Информ. программа.
19.50 Реклама.

Канал «Россия»

20.00 ВЕСТИ.
20.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
20.50 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Чак Норрис в боевике "Отправляющийся в ад" (США). 1994 г.
22.40 Сатирический киножурнал "Фитиль".
23.00 ВЕСТИ.
23.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
23.40 ПОДРОБНОСТИ.
23.50 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Дрю Снайдер, Роберт Шон Леонард и Кифер Сазерленд в фильме-катастрофе "Контроль земли" (США). 1998 г.
01.45 ГОРЯЧАЯ ДЕСЯТКА. До 02.40

3-я программа

Канал «Россия»
18.00 Эдуард Марцевич, Евгений Герасимов и Талгат Нигматулин в телесериале "Государственная граница". Фильм 3-й. "Восточный рубеж". 2-я серия.
19.00 "Каникулы с АНШЛАГОМ". До 20.00

Пятница, 13 июля

1-я программа
Канал ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Воздушные замки". Сериал.
10.15 "Идентификация Борна". Сериал.
11.20 Юмористическая программа "Сами с усами".
11.50 Библиомания.
12.00 Новости.
12.15 Телеканал "Добрый день".
12.50 Чисто английский детектив. "Голубой карбункул".
14.15 "Серебряный шар". Сталин в кино - Михаил Геловани. Ведущий - В.Вульф.
15.00 Новости.
15.20 Страна чудес. Приключенческий фильм "Сокровища Матемумбы".
16.55 Многосерийный фильм "Тени исчезают в полдень".
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом).
18.20 Спасатели. Экстренный вызов.
18.50 "Воздушные замки". Сериал.
19.50 Поле чудес.
21.00 Время.
21.40 Легенда не умирает. "Кинг-Конг жив".
23.40 Ночные новости.
00.10 Реальная музыка.
00.40 Ночной кинозал. Триллер "Огненная вспышка". До 02.20

2-я программа

Канал «Россия»
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15 "Верность любви". Телесериал (Италия).
06.50, 07.50 "Черным по белому".
07.15 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
07.25 "Телепузики". Программа для детей.

08.15 "Переменка". Гагарин". Мультфильмы.
08.30 "Тысяча и один день".
08.45 "Православный календарь".
08.50 "Дежурная часть".
09.15 "Два роля". Музыкально-развлекательная программа.
10.00 МОЯ СЕМЬЯ.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара". Телесериал (США).
12.30 "Селеста". Телесериал (Аргентина).
13.30 "Что хочет женщина". Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой.
14.00 ВЕСТИ.
14.30 ИНДИЙСКОЕ КИНО. Митхун Чакраборти в музыкальном фильме "Танцор диско" (Индия).
17.00 ВЕСТИ.
17.30 "Простые истины". Телесериал.

ЯКУТСК

18.00 «Геван». II конгресс оленеводов мира (Финляндия).
18.20 «Абалаах - абыраллаах алаас».
18.40 Таатта Суорууну уруйдуур...
19.10 Экономика и жизнь.
19.25 Дневник Международной олимпиады «Туймаада».
19.30 «Саха сирэ-Якутия». Информ. программа.
19.50 Реклама.

Канал «Россия»

20.00 ВЕСТИ.
20.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
20.50 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Олег Фомин, Армен Джигарханян и Сергей Николенко в детективе "Игра всерьез". 1992г.
23.05 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Антонио Бандерас в фильме "Тайная страсть Муссолини" (Италия). 1995г.
01.25 "Кинескоп" с Петром Шепотинником. "XXII Московский кинофестиваль". До 02.20

3-я программа

Канал «Россия»
18.00 Эдуард Марцевич, Евгений Герасимов и Талгат Нигматулин в телесериале "Государственная граница". Фильм 3-й. "Восточный рубеж". 3-я серия.
19.00 "Каникулы с АНШЛАГОМ". До 20.00

Суббота, 14 июля

1-я программа
Канал ОРТ
07.00 Новости.
07.20 Сериал "Нежный яд".
08.20 Мультсериал: "Крокодил Гена".
08.40 Слово пастыря. Митрополит Кирилл.
08.55 "Кто хочет стать миллионером?" Телеигра.
10.00 Библиомания.
10.10 Смак.
10.30 "Смехопанорама" Евгения Петросьяна.
11.05 Дневной киносеанс. Рэжел Уэлч в приключенческом фильме "Принц и нищий".
13.10 "Урановый город". Спецрепортаж.
13.30 Здоровье.
14.10 Документальный детектив. "Время раслаты". Дело 1999 года.
14.45 История одного шедевра. Русский музей.
15.00 Новости.
15.10 Сериал "Девушки с характером".
16.05 Дисней-клуб: "Все о Микки Маусе".
16.35 В мире животных.
17.15 "Серебряный шар". Наталья Бессмертнова. Ведущий - В.Вульф.
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом).
18.15 Комедийный сериал "Ускоренная помощь".
18.50 Мисс Марпл в детективе Агаты Кристи "С помощью зеркала".
21.00 Время.
21.40 Орнелья Мути и Сильвестр Сталлоне получают свое в комедии "Оскар".
23.45 Коллекция Первого канала. Брендон Ли в триллере "Ворон". До 01.25

2-я программа

Канал «Россия»
07.30 "Диалоги о рыбалке".
08.00 "Тарзан. История приключений". Телесериал (США).
08.45 "Телепузики". Программа для детей.
09.10 "Золотой ключ".
09.30 Фаина Раневская, Рина Зелена и Ростислав Плятт в комедии "Подкидыш".
10.50 «ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!»
11.38 Промо.
11.40 "Сто к одному". Телеигра.
12.27 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР.
13.00 Приключенческий художественный фильм "Затерянный мир Бархатный сезон" (Канада - Австралия).
14.00 ВЕСТИ.
14.20 ДНЕВНОЙ СЕАНС. Галина Польских, Фрунзе Мкртчян и Леонид Куралев в комедии "Суета сует". 1978г.

16.00 "Пресс-клуб".
16.45 "Международная панорама" Александром Гурновым.

ЯКУТСК

17.30 «Я и фауна моя».
18.00 Правовой канал.
18.30 «Добрый вечер, Якутск!»
19.10 Чемпионат мира по автогонкам в классе "Формула-1". Гран-при Великобритании.
19.15 «Лена-ТВ». Реклама и поздравления.

Канал «Россия»

20.00 ВЕСТИ.
20.35 "Городок". Развлекательная программа.
21.05 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Александр Буйнов в криминальной мелодраме "Хорошие и плохие". 1999г.
22.55 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Джон Траволта в фантастическом боевике "Поле битвы - Земля" (США). 2000 г.
01.10 Чемпионат мира по автогонкам в классе "Формула-1". Гран-при Великобритании. Квалификация. Передача из Сильверстоуна. До 02.20

3-я программа

Канал «Россия»
17.30 "Национальный доход".
18.00 МОЯ СЕМЬЯ. "Я люблю порочных".
18.55 "АНШЛАГ". До 20.00

Воскресенье, 15 июля

1-я программа
Канал ОРТ
07.00 Новости.
07.15 Сериал "Нежный яд".
08.10 «Служу России!»
08.40 Дисней-клуб: "Русалочка".
09.05 Мультсеанс.
09.25 Комедийный сериал "Ускоренная помощь".
10.00 Библиомания.
10.10 "Нелуговые заметки" с Дм. Крыловым.
10.30 Пока все дома.
11.05 Дневной киносеанс. Игорь Старыгин в приключенческом фильме "Красные дилкеры".
13.00 Утренняя почта.
13.35 Клуб путешественников.
14.15 Сокровища Кремля.
14.30 «С легким паром!» в гостях у Михаила Ефремова.
15.00 Новости.
15.10 Сериал "Девушки с характером".
16.05 Дисней-клуб: "Черный плащ".
16.35 Умницы и умники.
17.00 Живая природа. "Правда о птицах".
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом).
18.25 Ирина Мирошниченко и Александр Абдулов в приключенческом фильме "Тайны мадам Вонг".
20.10 Джон Траволта в комедии "Феномен".
22.30 Времени.
23.50 Сериал "Тысячелетие". До 00.40

2-я программа

Канал «Россия»
07.10 Жанна Прохоренко, Андрей Миронов, Евгений Жариков в фильме "А если это любовь?".
08.50 РУССКОЕ ЛОТО.
09.40, 18.55 Всероссийская лотерея "ТВ БИНГО ШОУ".
10.20 «ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!»
11.00 "АНШЛАГ".

ЯКУТСК

11.55 «Кырачаан».
12.05 «Беседы о Вечном». Агамали Мамедов и Август Муран. Часть I.
12.25 Дневник Международной олимпиады «Туймаада».

Канал «Россия»

12.30 ФЕДЕРАЦИЯ.
13.10 ПАРЛАМЕНТСКИЙ ЧАС.
13.57 Промо.
14.00 ВЕСТИ.
14.20 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ.
15.05 "Вокруг света".
15.50 Александр Песков, Владимир Меньшов, Лариса Гусева в фильме "В той области небес".
17.45 Концертная программа Михаила Задорнова "Лекция с юмором".
19.00 ПРЕМЬЕРА. Жаклин Биссет, Максимилиан Шелл и Питер О'Тул в фильме "Жанна Д'Арк" (Канада).
21.50 Чемпионат мира по автогонкам в классе "Формула-1". Гран-при Великобритании. Трансляция из Сильверстоуна.
00.00 Программа Николая Сванидзе "Зеркало".
01.05 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. ПРЕМЬЕРА. Роберт Де Ниро в фильме "Без изъяна" (США). 1999 г. До 03.15

3-я программа

Канал «Россия»
11.55 "Городок". Развлекательная программа. До 12.30

Дуобат ФЕДЕРАЦИЯ СЫЛ АНГАРДААБЫ ҮЛЭТИТТЭН

Сага үйэни көрсө - 2001 сьл тохсунуу 1 күнүгэр Нам улууһугар дуобат спордуна дьарыктанар 300-кэ киһи баара. Кинилэр ортолоругар 1 спорт маастара, 39 маастарга кандидат, 93 бастакы, 95 иккис, 90 үһүс разрядтаахтар. Дуобат федерацията быйылгы үлэтин календарнай былааныгар 22 араас күрэхтэһиилэри ыьтарга сорукутаммыта.

Итинтэн 16 күрэхтэһиини график быйыгынан сьл бастакы анарыгар ыьтарга быһаарыттар. Ол күрэхтэһиилэр бары графикы тутуһуллан ыьтылыннар. Эр дьон, дьахталлар «64» итинэ «100» харахтаач дуобаттарга, үөрэнэччилэр, ветераннар «64» чемпионаттара, нэһиликтэр бизэсти киһилээх хамаанданан күрэхтэһиилэрэ, дуобат фестивала, Дуобат Баһылай, спорт маастара Р.Н. Егорова, гроссмейстер А.Г. Азаров бириэстэригэр классификационнай турнирдар буоллулар. Ону таһынан үөрэҕири управлениета уонна профсоюз комитета үөрэнэччилэр спартакиадалары, оскуоалар хамаанданан күрэхтэһиилэрин ыьтылар.

Ыьтыллыбыт күрэхтэһиилэр түмүктэригэр дуобатчыттар разрядтарын үрдэтинилэр, сорохтор разрядтарын бигэртэттилэр, сага дьон тардыллан маассабы разрядтаахтар ахсааннара эблиннэ. Алта ыьга 10 дуобатчыт маастарга кандидат нуорматын толордо, 6 киһи кандидатскай баалланна, 5 киһи бастакы, 12 киһи иккис, үс киһи үһүс разрядтаннар. Онон бары-

та 36 дуобатчыт разрядтарын үрдэтинилэр.

Маастарга кандидат, бастакы разрядтары толорбуттары республика федерацията бигэртэтэр. Биниги дуобатчыттарбыт докумуннара бигэргэннэ ынан барар, классификационнай киһиэскэ бланката суодунан илиилэригэр туту иликтэр. Элбэх ыьтыгы, сураһы кирибитинэн кимнээх толорбуттары ханыат нөгүө биллэрэбит. Маастарга кандидаты ыллылар: Хамаараттан Н. Иванов, М. Коков, Н. Николаев, Намтан В. Иванов, М. Васильева, К. Егорова, Хатырыктан В. Попов, Партизантан Г. Яковлев, I Хомустаахтан К. Еремеев, И. Данилов. Бастакы разрядтаннар: Намтан Н. Рыкунов, Бөтүнтэн Т. Лукин, Уөдэйтэн Р. Шестаков, Аппааниттан А. Матвеев, I Хомустаахтан Саина Попова.

Иккис разрядтаннар: Таастаахтан Маша Азарова, Нюргуяна Гаврильева, Бөтүнтэн А. Иванов, Хамаараттан С. Петухов, Партизантан Аня Кривошапкина, Граф Биэрэгиттан Гена Слепцов, Уөдэйтэн Т. Яковлев, Көбөкөнтөн Алена Лукинова, А.Е. Лукинов, Намтан И.Д. Степанов, Егорка Дормидонтов. Үһүс разрядтаннар: Никольскайтан Саша Протопопов, Партизантан Боря Романов, Салтантан Ф.А. Протодезинова. Оттон Маша Колодезникова (НПУ), М. Иванов (Партизан), Е. Гоголев (Модут) маастарга кандидатка

маннайгы баалларын сурунулар.

Сага үйэ бастакы сьлын кыайылыахтарынан буоллулар: нуучча дуобатыгар эрдьонго чемпион Иннокентий Лаврентьев, иккис Петр Собакин, үһүс Николай Колозов. Дьахталларга чемпион Розалия Егорова, иккис Маша Колодезникова, үһүс Ксюша Егорова.

Международнай дуобакка эрдьонго чемпион Вася Прокопьев, иккис Иннокентий Лаврентьев, үһүс Григорий Местников.

Дьахталларга чемпион Розалия Егорова, иккис Марина Васильева, үһүс Ксюша Егорова. Ветераннара (нуучча дуобатыгар) чемпион Егор Петров, иккис Егор Собакин, үһүс Егор Леонтьев. Үс Дьөгүөрдөр Петр Собакины төрдүс миэстэҕэ үтүрүйдүлэр.

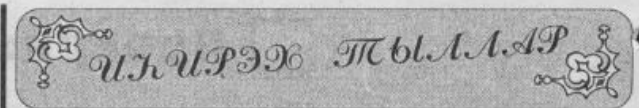
Атын күрэхтэһиилэр кыайылыахтары билгитиннэрэр эмиз наада. Нэһиликтэр хамаанданан күрэхтэһиилэригэр бастакы бөлөххө I миэстэни Нам селота, иккиннэ ДЮСШ, үсүһү Модут хамаандата ыллылар. Иккис бөлөххө Уөдэй хамаандата бастаата, ветераннар сүүмүрдэммит хамаандалара иккис, Көбөкөн үһүс буоллулар. Араас биричиэлэринэн Арбын, Тубэ, Фрунзе, Искра, Бөтүн, II Хомустаах, Таастаах, Никольскай, Хатырык нэһиликтэрэ хамаанда туруорбатылар. Ол иһигэр Хатырык, Таастаах, Арбын хамаандалара айаанан кэлэр массына булбаккалар. Бу итэҕэс хатыламатар ханьык Дуобат Баһылай бириэстигэр турнирга сага сагалаччылар, II уонна I разрядтаахтар кытталлар. Бу турнирга 10 киһи разрядтарын үрдэтинилэр. Турнир кыайылыахтара Н. Рыкунов, Т. Лукин бастакы, И. Степанов,

А. Охлопков (Хамааратта), А. Иванов (Бөтүн) иккис разрядтаннар. Дуобат фестивалыгар Вася Прокопьев I, Н. Колосов II, В. Попов III, В. Азаров IV миэстэни ыллылар.

Спорт маастара Розалия Егорова бириэстигэр турнир республиканскай таһынаах ыьтылына. Дьокуускайтан күүстээх маастарга кандидаттар ыьтырыллан кытыннар. Бастакы миэстэни Марина Васильева ылла, маастарга кандидат нуорматын толордо. Т. Вожедонова II, М. Лыткина III (иккинэ дьокуускайдар) миэстэлэнилэр. Төрдүс миэстэлээх К. Егорова кандидат нуорматын толордо. Сахаттан бастакы гроссмейстер Александр Азаров рейтинговой турнира хаһыакка сиһилии суруллубута. Онон онно тохтообоппун.

Сьл иккис анарыгар 6 күрэхтэһиини ыьтарбыт хаалла уонна дуобатчыттары республика чемпионаттарыгар, фестивалга кытгыахтаахтар. Улууска ыьтылыахтаах күрэхтэһиилэртэн 100 харахтаахха дуобат фестивала, профсоюзтар хамаанданан күрэхтэһиилэрэ, ветераннар классификационнай турнирдара, Егор Эверстов уонна М.К. Аммосов бириэстэригэр классификационнай турнирдар. Дед-Моруос блиц-турнира хааллылар. Ити күрэхтэһиилэр алтынны, сэттинни, ахсынны ыьдарга буолаллар. Ол эрэри дуобатчыттар билингэттэн бэлэмнээлэрэ, эрчиллиилэрин тохтопотторо наада. Оччоҕо эрэ разрядтарын үрдэтиннэхтэрэ, туруоруммут сьаллары ситиһиэхтэрэ.

В. ЕРЕМЕЕВ,
федерация эппит секретара

Таптыыр кэргэммин, аҕабытын **РУСЛАН ЕВСЕЕВИЧ СИВЦЕВЫ** үйэ анардаах үбүлүйгүнэн итиитик-истинник эврдэлибит!

Күн сиригэр баар бары үчүгэйи, чэигин-чэбдик сьлдьан олоххо көрсүлэр моһоллору этэннэ туоруурбутугар күүскөмө, дурда-хахха буола сьлдьаргар баарабыт!

Эврдэни кытта кэргэмим, кыһыым, уолаттарым

Истинник санаһар атаспытын, табаарыспытын **РУСЛАН ЕВСЕЕВИЧ СИВЦЕВЫ** 50 сааһын туолар үөрүүлээх түгүнүнэн ис сүрэхтэн эврдэлибит!

Арамсыйдым дьин айымнылаах үлэн аҕыабатын, сааһырдым дьин сатабыллаах үлэн сатарыйбатын, куруук чэигин-чэбдик, үөрэ-көтө сьлдьаргар баарабыт!

Баишевтар, Эверстовтар

Нам селотугар 2 хостоох частично благоустроеннай, гаастаах, телефоннаах, иккис этээс, центрга турар квартираны аьылыбын. Сьаната дуогабар ыьтылына.

Телефон (посредник): 21-6-00, раб. тел. 21-5-69 — 14 чаастан.

Продаётся «ИЖ-Планета 5» 1994 г.в. в отличном состоянии. Тел. 21-1-41 (раб)

Утерянный паспорт П-СН № 347321, выданный 08.09.1999 г. Намским ОВД на имя Федотова Алексея Сергеевича, считать недействительным.

2001 С. ОТ ЫЙЫН 1 КҮНҮТТЭН ОЛОХТООХ ТЕЛЕФОННАЙ СИБЭЭС ӨНӨТҮН ИИНИ САГА ТАРИФТАР КИЛЛЭРИЛЛЭЛЛЭР

Сүрүн абонентскай устройство иһин нэһилиэнньэ ыьга 150, тэрилтэ 240 солк. төлүүр.

Спареннай уонна параллельнай схемалаах нэһилиэнньэ ыьга - 113 солк.

Эмиз ити күнтэн куораттар икки ардыларынаагы телефонунан кэпсэтиигэ бюджетнай тэрилтэлэр хас биридди толоруула суох мүнүүтэ иһин маньык тарифынан төлүүллэр:

- 600 км.-тан 1200 км. диэри - 5 солк. 60 х.
- 1200 км.-тан 3000 км. диэри - 6 солк. 80 х.
- 3001 км.-тан 5000 км. диэри - 8 солк. 90 х.
- 5001 км.-тан 7000 км. диэри - 11 солк. 30 х.
- Оттон телеграфнай сибээс өнөтүн сага тарба маньык: Нэһилиэнньэ уонна бюджетнай тэрилтэлэргэ телеграмма хас биридди тылын иһин төлөбүр тарба маньык: көнөрүгэ - 1 солк. 25 х. суһалга - 2 солк. 60 х. телеграмма-сурукка - 0 солк. 68 х.
- Почтанан ыьтыгы аадырыһыгар тиэрдии туһунан телеграбынан биллэригэр: Телеграбынан биллэри - 30 солк. 00 х. Телеграбынан суһаллык биллэри - 62 солк. 40 х. Аадырыстамыт телеграммалары тиэрдии иһин: Телеграфнай сибээһэ суох нэһилиэнньэлээх пууннарга - 8 солк. 60 х. Ыьлаахха диэри абонементнай дьааһыкка угуу - 1 солк. 40 х.
- Нэһилиэнньэттэн, бюджетнай уонна хозрасчетнай тэрилтэлэртэн телеграмма ханьык баҕар көрүгэр телеграфнай хомуур - 3 солк. 00 х.
- Нэһилиэнньэ тарбыгар НДС киллэрилиннэ, тэрилтэлэртэн кэлин ыьыллар.
- Тарифтар аьыга түһэриллэр нолуогу эппэккэ эрэ онгоһунулар.

«Сахателеком» ГП Намнаагы ЛТЦ

Убаастыыр табаарыспыт	КРИВОШАПКИН Евгений Сергеевич
оһолго хомолтолоохтук өлбүтүн төрөпүттэригэр, бары билэр табаарыстарыгар, доботторугар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.	Намтан, куораттан табаарыстара
Намский центр госсанэпиднадзора выражает глубокое соболезнование врачу-дерматологу Кривошапкину Сергею Константиновичу и его семье в связи с трагической смерти любимого сына	КРИВОШАПКИНА Евгения Сергеевна.
Истинник саныыр биригэ үөрэммит доборбут төрөпүттэригэр Анисия Петровна, Сергей Константиновичка, убайыгар Сашага хинилэр уоллара, быраата	КРИВОШАПКИН Жена
хомолтолоохтук эдэр сааһыгар олохтон туорабытыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.	Л.П. Адамова уонна биригэ үөрэммит доботторо 1987 сьл.
Истинник саныыр, ыткытар дьоммут Анисия Петровна, Сергей Константинович тапталлаах уоллара Дьокуускай куорат олохтооһо	КРИВОШАПКИН Евгений Сергеевич
эдэр сааһыгар оһолго түбэһэн соһумардык өлбүтүн дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Туһунан да тэҕинэмтэ хомолтобугун тэҕтэ үллэстэбит. Кытаатыг, тулуйа сатааг.	I Хомустаахтан Татьяна, Элэй, Светлана, Константин, Надежда, Виктор Константиновичтар, Евдокия, Афанасий Азаровтар дьинэ кэргэттэрэ
1959 с. оскуолаҥы биригэ бүтэрибт табаарыспытыгар Сергей Константинович Кривошапкинга, кэргэнигэр Анисия Петровнага таптыыр уолуг	ЕВГЕНИЙ
күн сиригэн хомолтолоохтук барытын дириг кутурбаммытын биллэрэбит. Эһиги аһыгытын тэҕтэ үллэстэбит. В.И. Шапошникова, Л.Н. Семенова, М.П. Замятина, О.С. Овчинникова, В.П. Никифорова уо. д.а.	

СПИД КИМЭН КИИРЭР

Быйыл ыам ыйын 20 күнүгэр СПИД-тэн өлбүттэр Аан дойдутаагы кэриэстэбил күнүгэ ыьтылынна. Аан бастаан бу күн Сан-Францискога (АХШ) 1983 сьллаахха бэлиэтэммитэ, оччолорго өлбүт киһи ахсаана хас да тыһыынча этэ. Российскай Федерацияга ити күн 1992 сьлтан бэлиэтэнэр. ВИЧ-инфекция уонна СПИД сагаттан сага тыһыынчанан сиэртибэни сугуйар. Ханьык баҕар инфекциятаар элбэх киһини суорума суоллуур. Аан дойдуга ВИЧ-инфекциялаах 33,6 мөлүйөөн киһи баар, ол иһигэр 15-гэр диэри саастаах 1,2 мөлүйөөн оҕо! Эпидемия күөдүйүүбүттэн 16,3 мөлүйөөн киһи өллө.

ВИЧ-СПИД эпидемията Российскай Федерацияга да түргэнник тарҕаныта салланан барар. 2001 сьл тохсунуу 1 күнүгэр туругунан 83054 түбэлтэ бэлиэтэммитэ, 741 киһи өлбүтэ, ол иһигэр 116 оҕо. Толкуйдаан көрүң: ый устата 4000-тан тахса киһи учуокка ыьыллар, нэдиэлэҕэ 1000 сага түбэлтэ, күнгэ 100-тэн тахса! Итилэртэн улахан анардара — наркоманнар, ол эрэри хас күннэтэ ахсын нэһилиэнньэ барыта сугулар куттала баар.

Хомойуох иһин, куһаҥан содул биниги республикабытын тумнубата. Бу сьл сагаланыытыгар 294 киһи кутталлаах ыарыга ыьларбыт этэ, ол иһигэр 4 оҕо ВИЧ-инфекциялаах ыьлэртэн төрөбүттэрэ. 2001 сьлга 37 түбэлтэ бэлиэтэннэ. Мирнэй улууһугар 127, Ленскэйгэ уонна Дьокуускайга 39-туу киһи, Нерюнгрига 21 киһи ыьлдыр. ВИЧ-инфекциятан республикага 12 киһи өллө. Сьтырхайы ордук чуолаан наркоманнар суоттарыгар улаатта (ыалдыбыттар 77 бырыһыаннара наркотигы тымырдарыгар ыьлыттар), ыччат сатарыйыта (ыарыһахтар 86 бырыһыаннара 30-гар ыьлы саастаах эдэр дьон), үлэтэ-дьарыга суох буолуу (ыарылыахтар 47 бырыһыаннара үлэтэ суохтар). Айылга уонна олох-дьаһах ыарахаттарын бөлүмтөрө ыьлаахха, биниги турукпуг бөрдэ суох уонна кутталлаах даҕаны.

СПИД-тан өлбүттэри Аан дойдутаагы кэриэстэбил күнэ — бу өйдөбүнүк эрэ буолбатах, киһи аймагы дооруобай чөл олоххо ыьтыры аналлаах. Киһи доруобуйата бэлиэтэтигэр тутулукутаах, быйыгыттан-майгытыттан. СПИД өссө да иннин ыьллара илик, кинини уодьуганнаахха диэри өссө да көм-кэрдии аһара буолуо. Ол эрэри кутталлаах инфекция тарҕанытын бохсорго билигин да элбэҕи онорор кыахтаахпытын умнар сатамнат.

Н. ДЬЯКОНОВА,
терапевт-быраас

КАРЫСТАНЫЫГА КЫРАБЫЛААНЫ КЫТЫАСТЫЫЛААХ

Сайынын Намнаагы «Ас-үөл» ГУП собуота түүннэри үргүлдүү үлэтир. Туттарылар үрүн илгэ аһыгылыбакка астанаахтаах. Бэс ыйын 23 күнэ үүнүүтэ сүрүн таас куорпус таһыгар баһар буолбута. Ону иккис сменалар билбэккэ түбүгү сьлдьыбыттар. Электродвигателлэр ньиргиздэрэ, сөкүүндэҕэ 5-7 миэтэрэ түргэннээх тыал, тэбирирдэҕинэ 9-11 миэтэрэлээхтик силлиэри уот таһыргырын иһитиннэрбэтэхтэр.

Уборщица Максимова В.И. собуот отсегар олорорунан солбуллубат харабыл. Күнүс суйар-сотор, түүнүн хас да уораҕайдаах обургу олбуору маныахтаах. Компрессор тохтообокко күүгүнүүр үгэх хоһугар телефона, түнүгэ суох. Валентина Ивановна түрбүн иннинэ 3 чаас сагана тахсан хаамыталаабыт.

Буруону ыраактан Александр Кривошапкин массыынатынан айаанан иһэн көрбүтэ. Тутта сүүрдэн кэлэн ыькылаат кутааламмытын быһаарар. Бастакы биллэри 05 чаас 45 мүнүүтэҕэ кириэр. Дьуһуурунай караул кэлиитигэр уот аттынаагы туутуга тарҕанан эрэрэ. Икки баһарынай массына, 3 водо-

воз сэттэ чаас устата 50 тн. ууну ыстарбыттар. Бу ыькылаат быйыгынан туугуллубатах хоспох. Уруккута булуһу сайыныгы куйаастан хаххалыыр аналлаах 9 х 9 миэтэрэ усталаах, туоралаах сарай, саппанья.

Ол иһин эркиннэрэ, үрдэ мас көбүлүнэн дэлэйдик с и м и л л и б и т т э р и н э н, ө л г ө м н ү к ө р ө һ ө л ө м м ү т ү н э н а л л ы а һ а р а а х с ы м ы р ы б а т а. Маһна 104646 солк. 70 х. суумалаах үүт ас упаковкалара уонна 10560 солк. сыаналаах тонгорбот буолбута ыраапыт тымнытар камера умайыттар, бэкэринэ дьийэт эмсэрэлэбит. Сабагаланар саһараланы - электричество тас боробуоттары тыл биэтэҥнэтэн хатыһыннаран кымыыһылынарарыта. Атын версия эмиз бэрэбиэркэлэнэр. Туохтан төрүөтэммитэ суолтата суох издэни тэниэт илбиһирдии - кичээнгитийиэгэ. Итиннээх харабыллааһы хатаҕалаабаппыт, сигнализацияны киллэрбэппит, уунан хойбут боробуоттары чингэтэрбэппит, изоляциятын мээрэйдэппэппит, огнетушитель булумпаппыт, сэрэҕи тутуспаппыт омнуолаах содуллаах.

Намнаагы баһартан быйыгыр этэрэт

РЕДАКТОРЫ СОЛБ. Г.К.ЭВЕРСТОВ
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура, — 21496; ; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632; иллюстрация уонна реклама (секретариат), редакционнай издательскай система — 21141

Төрийсн таһаарааччылар: СР Правительствота, Нам улууһун дьаһалтата, редакция коллектива. Маассабай информация средстволары туһунан РФ Сокуоннарын тутуһуу контуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональнай управлениетыгар регистрациялыыт үнөмэрэ — 0 0085.
Сурукка аакытын-суолгутун, үлэтин, дьийэт аадырыһын чопчу ыьыг. Редакцияга кирибит суруктар төннөрүллүбэттэр. *Авот этэрэ хаһыат санаатымын малды биир буолбат.*

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам с., Заложной уул. 2.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

Таһылына уонна таһылына «Энсисели» хаһыат редакционнай-издательскай систематыгар. Хаһыат Дьокуускайга «Сахаполиграфиздат» НИПК бэчээттэннэ, Орджоникидзе уул. 38. Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лисс. Индексэ — 54889. Тираһа — 1818 Бэчээккэ илии баатанна —12:00 ч. 6. 07. 2001 Сакааһын №-рэ — 76